

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราชมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

งานวิจัยนี้ได้รับการกำหนดหัวข้อการวิจัยจากที่ประชุมผู้บริหารและนักวิจัยภายใต้โครงการส่งเสริม
ความสัมพันธ์และร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างมหาวิทยาลัยเปิดในอาเซียน ได้แก่ University of the
Philippines Open University (UPOU) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ Universitas Terbuka (UT) สาธารณรัฐ
อินโดนีเซีย Hanoi Open University (HOU) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ซึ่งที่ประชุมดังกล่าวได้กำหนดหัวข้อการวิจัยร่วมกันคือ Informal/Continuing Education through
Distance Education และร่วมกันวางแผนการวิจัยในภาพรวมร่วมกัน และสร้างเครื่องมือการวิจัยร่วมกัน จากนั้น
แต่ละประเทศนำแนวทางที่ตกลงกันมาดำเนินการของตนเอง และแปลเครื่องมือการวิจัยเป็นภาษาของตนเองแล้ว
ดำเนินการจนเสร็จสิ้นการวิจัย และมีรายงานความก้าวหน้าเมื่อมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ

สำหรับการวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการบริการการศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปัจจุบัน
โดยมีรายละเอียดของการวิจัยในขั้นตอนนี้มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ผู้บริหารของสำนักการศึกษาต่อเนื่อง
- 2) ผู้บริหารของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
- 3) ผู้บริหารของศูนย์วิทยพัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มอย่างเจาะจง ดังนี้

1) ผู้บริหารของสำนักการศึกษาต่อเนื่อง 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาต่อเนื่องใน
ปัจจุบัน 1 คนและอดีตผู้อำนวยการสำนักการศึกษาต่อเนื่อง 1 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

2) ผู้บริหารของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
เทคโนโลยีการศึกษา 1 คนและรองผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

3) ผู้บริหารของศูนย์วิทยพัฒนา 10 ศูนย์ทั่วประเทศ รวม 10 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงผู้อำนวยการ
ศูนย์วิทยพัฒนา ซึ่งมีศูนย์ ๆ ละ 1 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างในขั้นนี้ 14 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการจัดบริการการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทำโดยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index; IOC) ซึ่งกำหนดว่า ในแต่ละข้อคำถาม ถ้าเห็นด้วย ให้ค่า = 1 ไม่เห็นด้วย ให้ค่า = -1 และไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0 โดยแต่ละข้อต้องมีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 0.5 จึงจะใช้ได้ โดยสรุป เครื่องมือการวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้จริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการขออนุญาตสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละคน แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจนครบ 14 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมไว้เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยในขั้นนี้มุ่งศึกษาความต้องการของประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ต่อการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยควรจัดบริการและรวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาทางไกลและการศึกษาต่อเนื่อง
- 2) ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่มารับบริการการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยและที่ศูนย์วิทย์พัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาทางไกล คณะผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลและการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 10 คน โดยกำหนดคุณสมบัติว่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหาร หรือเขียนตำรา หรือจัดการเรียนการสอนในด้านดังกล่าวไม่น้อยกว่า 10 ปี

2) ประชาชนผู้รับบริการการศึกษาต่อเนื่อง

(1) คณะผู้วิจัยเลือกแบบบังเอิญประชาชนที่มารับบริการกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่จัดโดยสำนักงานการศึกษาต่อเนื่อง ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 56 คนเพื่อสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม และเลือกอีกจำนวน 30 คนเพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม

(2) คณะผู้วิจัยเลือกแบบบังเอิญประชาชนที่มารับบริการกิจการการศึกษาต่อเนื่องที่จัดโดยศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ทั้ง 10 แห่ง แห่งละประมาณ 50 คน รวมจำนวน 479 คน ในช่วงเดือนมิถุนายน และสิงหาคม เพื่อสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม และเลือกอีก 30 คนเพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม

สรุปได้กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่จะตอบแบบสอบถามจำนวน 535 คน และที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 595 คน

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาทางไกลและการศึกษาต่อเนื่องเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยควรถูกจัด

2) แบบสอบถามประชาชนที่มารับบริการ ประกอบด้วย 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง และตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับบริการการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชควรถูกจัด

3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนที่มารับบริการเพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยควรถูกจัด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเรื่องการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 คน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index; IOC) ซึ่งกำหนดว่า ในแต่ละข้อคำถาม ถ้าเห็นด้วย ให้ค่า = 1 ไม่เห็นด้วย ให้ค่า = -1 และไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0 โดยแต่ละข้อต้องมีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 0.5 จึงจะใช้ได้ โดยสรุป เครื่องมือการวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้จริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิฯ คณะผู้วิจัยประสานทำการนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอทำการสัมภาษณ์จนครบ จำนวน 10 คน

2) การรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มารับบริการที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำแบบสอบถามไปอธิบายในรายละเอียดเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจ จากนั้นได้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้วนัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่จะมารับแบบสอบถามกลับคืน

3) การสัมภาษณ์ประชาชนที่มารับบริการ คณะผู้วิจัยนัดหมายประชาชนที่มารับบริการแล้วดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ตารางที่ 3.1 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจำแนกตามแหล่งเก็บข้อมูล

แหล่งเก็บข้อมูล	จำนวนที่แจก	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
สำนักงานการศึกษาต่อเนื่อง ณ ที่ตั้ง ของมหาวิทยาลัย	50	56	10.4
ศูนย์วิทยพัฒนา นครนายก	50	49	9.2
ศูนย์วิทยพัฒนา ลำปาง	50	42	7.9
ศูนย์วิทยพัฒนา เพชรบุรี	50	48	9.0
ศูนย์วิทยพัฒนา อุดรธานี	50	46	8.6
ศูนย์วิทยพัฒนา นครสวรรค์	50	49	9.2
ศูนย์วิทยพัฒนา อุบลราชธานี	50	50	9.3
ศูนย์วิทยพัฒนา จันทบุรี	50	50	9.3
ศูนย์วิทยพัฒนา สุโขทัย	50	50	9.3
ศูนย์วิทยพัฒนา ยะลา	50	46	8.6
ศูนย์วิทยพัฒนา นครศรีธรรมราช	50	49	9.2
รวม	550	535	100.0

จากตารางที่ 3.1 การแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนผู้รับบริการการศึกษาต่อเนื่องทั้งในส่วนกลาง ณ ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย และศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอีก 10 แห่งทั่วประเทศ จำนวน 550 ฉบับ ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 535 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกล คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ทั้งหมดมาสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นร่างรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.2 การประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกล คณะผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาทางไกล จำนวน 15 คน มาร่วมสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยระบบการศึกษาทางไกล จากนั้น นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

การรับรองจริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยก่อนดำเนินการวิจัยโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
ในมนุษย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เลขที่ ศธ 0602.20/1135 วันที่ 12
มิถุนายน 2562

